

Případová studie Panamský průplav

Základní informace

Vede skrz Panamskou šíji a spojuje [Atlantský oceán](#) a [Tichý oceán](#). Průplav je dlouhý 81,6 km a široký 150 až 305 metrů. Průplav má 6 zdymadel. Budován Francouzi v letech 1880 až 1889 a Američany v letech 1901 až 1914.

Francouzský projekt

Roku 1879 představil Ferdinand de Lesseps projekt zbudování průplavu přes kolumbijskou provincii v Panamské šíji.

Od roku 1880 začali Francouzi budovat kanál v úrovni moře.

Budování bylo obtížnější, než se předpokládalo, práce byla znepríjemňována nemocemi, jako jsou [malárie](#) a žlutá zimnice, kterou přenášeli komáři.

Roku 1889 projekt zkrachoval. Do roku 1889 stál průplav **20 000 lidských životů**, z toho 19 tisíc bylo černochů. **I když se Francouzům nepodařilo průplav zbudovat, byla již třetina prací na budoucím průplavu hotova.**

Americký projekt

Roku 1904 začali Američané pod záštitou vlastenectví budovat průplav. Na počátku panovaly špatné podmínky, žlutá zimnice a nemoci.

Na stavbu nastoupil jako hlavní inženýr John Finley Wallace. Opravoval budovy po Francouzích a přestavoval železnici, kterou tu Francouzi zanechali. Také začal se zemními pracemi. Odešel už za rok, kdy podal výpověď.

V roce 1905 nastoupil na místo hlavního inženýra 52letý železniční inženýr John Stevens, který se již proslavil stavbou Severní dráhy přes [Skalnaté hory](#).

John Stevens zastavil zemní práce a začal budovat logistické zázemí a infrastrukturu, která znamenala zlepšení životních podmínek pro dělníky i samotné inženýry.

Další důležitou věc, kterou John Stevens udělal, bylo **otevření finančních zdrojů na asanaci nemocí**, učinil tak na návrh vojenského lékaře Gorgase.

Asanace nemocí znamenala především boj proti komárům. Jen sítě do oken stály 90 000 dolarů.

Vykuřovaly se domy, zaváděla se kanalizace, dláždily se vozovky i chodníky, budovaly se vodovody, voda se stáčela do lahví a vysoušely se močály, aby se zabránilo množení komárů.

John Stevens změnil původní plán, který uvažoval stavbu v úrovni moře. Byl naplánován systém zdymadel.

V prosinci 1905 oznamuje Gorgas, že je Panamské pásmo bez žluté zimnice. V tu dobu již na stavbě pracuje 24 000 dělníků.

V dubnu 1907 dal John Stevens výpověď.

Roosevelt jmenoval majora George Washingtona Goethalse hlavním inženýrem, ten spolupracoval s dalšími dvěma armádními inženýry, plukovníkem Davidem Gaillardem, který měl řídit zemní práce, a Wiliamem Siebertem, který měl postavit zdymadla.

Poslední kubík [betonu](#) byl do zdymadel nalit [31. května 1913](#).

Otevření průplavu

První zkušební plavba se konala v říjnu 1913, do plného provozu byl ovšem průplav uveden až po [První světové válce](#) v roce 1920.

Bilancování

Výstavba průplavu stála Američany 352 000 000 dolarů, spolu s francouzskou investicí činila 639 000 000 dolarů, což odpovídá **7 miliardám dnešních dolarů**. Výstavba si od roku 1904 vyžádala **5 609 lidských životů**, z toho 4 500 černochů.

19. 10. 2006

Kld